

Jord til en Størelse af ikke over 1 Tde. Hartkorn kan som sagt Dagen efter uden nogen Bansteligbed sammenlægges med anden Jord.

Kjær: Lige overfor den sidste Bemærkning, vi hørte af det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Ankjer), skal jeg indrømme, at jeg i Begyndelsen, da jeg i Forening med mit ærede Medforslagsstiller affattede denne Paragraf, ikke var meget tilbøjelig til at gaa ind paa denne Bestemmelse; men da jeg var enig med ham i den Grundbetragtning, at man skylder at gjøre, hvad man overhovedet kan gjøre for de mindre Bemiddelede, uden at skade andre Samfundsklasser — og dette forekommer mig ikke her at være Tilfældet — gik jeg ind paa, at Bestemmelsen blev affattet saaledes, som den her foreligger. Jeg indrømmer fuldstændig Rigtigheden af den Bemærkning, som det ærede Medlem gjorde, at man kan gaa forskjellige Omveie i denne Henseende; men dersom man overhovedet gaar ind paa Paragrafen, kan der jo træffes Bestemmelser til at fiske derimod. Det ærede Medlem har jo imidlertid altsaa forstaaet Hensigten med Forslaget, og det er en Selvsølge, at Forslagsstillerne maa være Enhver taknemlig, som vil medvirke til Forbedringer i Forslaget. Grunden til, at jeg forlangte Ordet, var egentlig det ærede Medlems første Foredrag, navnlig hans Angreb imod at gjøre Præstegaardene til mindre Volsbrug. Han reiste et stærkt Angreb derimod, der altsaa ligesaa godt maa ramme den Lov, der er sendt til et Udvalg, som den, vi her behandle. (Ankjer: Det bemærkede jeg ogsaa dengang.) Sa det ærede Medlem siger, at han ogsaa bemærkede dette dengang; men jeg glæder mig netop over det ærede Medlems Standpunkt, idet det skulde være mig hjært, hvis vi under disse Loves senere Behandling kunde vinde et Flertal og derigjennem Ministerens Tilslutning for et fuldstændigt Bortfalg af alle Præstegaardsjorder. Jeg har tidligere stillet et saadant Forslag, men det vandt ikke den fornødne Tilslutning her i Thinget, ligesom Ministeren heller ikke var stemt derfor. Smidlertid kan jeg jo ikke bebrejde Ministeren. Noget i denne Henseende, naar han tilligemed Flertallet var imod Forslaget, og jeg tilligemed en Del af de Venner, som jeg ellers stemmer med, var i Mindretal; men, naar man fra den Side, hos hvilken man ellers aldrig er vant til at finde Støtte, skulde kunne finde Tilslutning til Bortfalg af al Præstegaardsjord, og mine Venner til den anden Side ogsaa kunde være stemte for den samme Tanke, vilde det være mig overordentlig hjært. Jeg tager altsaa det ærede Medlems Optraeden til Indtægt og haaber i ham at finde en Meningsfælle for den Tanke, at man bør holde paa Bortfalg af al Præstegaardsjord. Det er en Kjendsgjerning, i alt Fald saa vidt mit Kjendskab strækker sig, at de allerfleste Præstegaardsjorder bortforpagtes, og derigjennem have Præsterne jo vist os deres Utilbøjelighed til at være Vols-

brugere og maasse ogsaa paa den anden Side deres Afnydighed og Udygtighed til at skaffe det Udbytte af Jorden, som enhver anden Mand, der har kastet sig over Agerbruget, kan frembringe. Jeg siger ikke dette til Forkleimelse for Præsterne, thi det er naturligt, at de ikke ere Volsbrugere saaledes som de, der ere opdragne under og have studeret Agerbruget; thi der hører ligesaavel et Studium til at være en dygtig Landmand, som til at være Præst. Naar jeg fremhæver dette her, saa er det, fordi jeg vilde finde det overordentlig naturligt og stemmende med Alles Interesser, at man borttog al Præstegaardsjord. Dog vilde jeg ikke have Meget imod, at man lod saa megen Jord blive tilbage, som kunde være nok til en god Have. Men vi ville formodentlig i denne Sag møde den samme Indvending som tidligere, nemlig denne, hvorfra skulde Præsterne da skaffe sig deres daglige Fornødenheder, navnlig Mælk og Smør? Det skulde imidlertid glæde mig, om den Tanke kunde komme frem, at al Præstegaardsjord bør sælges, og jeg skal i alt Fald række min Bistand til at støtte den.

Ankjer: Jeg skal fatte mig i Korthed over for det ærede Medlem. Jeg er fuldkommen enig med de Herrer i, at det ikke er ønskelig, at Præstegaardsjorderne ere af et saadant Omfang, at de for Præsterne blive en Hovedbestjæftigelse i Stedet for at de skulde afgive det nødvendige Middel for ham til at skaffe sig og Familie brødfødt og til at kunne holde de Gæste, som ere nødvendige for ham for at kunne befordre sig i sin Gjerning. Men hvad jeg før sagde, var, at den Størelse af Præstegaarden, som man her har slaaet fast, er for saa vidt ufordelagtig for Præsten, som den tvinger ham til selv at drive Jorden, enten han kan eller ikke; og jeg skal gjerne sige det ærede Medlem, at jeg langt hellere vilde være med til at bortselge alle Præstegaardsjorderne end til at give Præstegaardene en Størelse som den her foreslaaede, dersom jeg saae en Udvei til at skaffe Præsterne den Befordring, uden hvilken det vilde blive utaaeligt for dem at leve blandt en Befolkning, som daglig har Befordring til sin Naa-dighed. Det ærede Medlem maa indrømme mig, at Præstens Stilling baade i hans Embedsgjerning og i hans hele sociale Forhold vil iblandt en landbrugende Befolkning blive utaaelig, naar han ikke har Midler til at komme om i sit Sogn og holde Omgang med dem, som han ønsker at holde Omgang med. At faae Mælk, som det ærede Medlem talte om, og skaffe sine øvrige Livsfornødenheder tilveie paa Landet, er ikke saa let, som det ærede Medlem maaafte tror. Jeg har selv ofte hørt rundt omkring i Landet om Sommeren, og jeg har da havt den allerførste Bansteligbed ved at skaffe de Fornødenheder, jeg behøvede, og det af den simple Grund, at de Fleste foretrak at sende deres Varer ind paa Torvet fremfor at sælge